

Fundacja Królowej Świętej Jadwigi
al. Niepodległości 18/p.6
02-653 Warszawa

Ministerstwo Edukacji Narodowej
al. J. Ch. Szucha 25
00-918 Warszawa

Dotyczy: uwagi do projektu rozporządzenia Ministra Edukacji zmieniającego rozporządzenie w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych

Szanowni Państwo,

Fundacja Królowej Świętej Jadwigi z siedzibą w Warszawie (dalej jako Fundacja), przedstawia uwagi do projektu z dnia 5.05.2026 r. rozporządzenia Ministra Edukacji zmieniającego rozporządzenie w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (identyfikator dokumentu 3330529.12772055.10965712).

Uwagi dotyczą projektowanych przepisów określających czas trwania egzaminu klasyfikacyjnego, egzaminu poprawkowego oraz sprawdzianu wiadomości i umiejętności z jednego przedmiotu oraz korzystania z urządzeń telekomunikacyjnych przez uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Fundacja wnosi o zmianę projektowanych przepisów, to jest §17 a ust. 2 punkty 1) i 2) w zakresie sztywnego ograniczenia czasu trwania egzaminu klasyfikacyjnego z jednego przedmiotu do 30–45 minut w szkołach podstawowych oraz 40–60 minut w szkołach ponadpodstawowych.

Fundacja proponuje pozostawienie szkołom większej elastyczności w określaniu czasu trwania egzaminu klasyfikacyjnego, z uwzględnieniem specyfiki przedmiotu, etapu edukacyjnego, zakresu części podstawy programowej, z jakiej przeprowadzany jest egzamin klasyfikacyjny oraz dostosowań dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

W szczególności Fundacja proponuje wprowadzenie do projektowanego Rozporządzenia takich zmian, aby:

1. umożliwić przeprowadzanie części ustnej egzaminu klasyfikacyjnego w czasie nie krótszym niż 30 minut;

2. możliwa była organizacja części pisemnej egzaminu klasyfikacyjnego w wymiarze od 1 do 3 godzin, zwłaszcza w szkołach ponadpodstawowych oraz w przypadku przedmiotów realizowanych w zakresie rozszerzonym;
3. możliwe było wydłużenie czasu trwania egzaminu klasyfikacyjnego dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, posiadających orzeczenia lub opinie wydane przez poradnie psychologiczno- pedagogiczne oraz uczniów, u których potrzeby te wynikają ze stanu zdrowia i potwierdzone są zaświadczeniem lekarskim;
4. szczegółowy czas trwania egzaminu był określany przez szkołę w dokumentacji wewnątrzszkolnej lub przez przewodniczącego komisji egzaminacyjnej, z uwzględnieniem charakteru danego przedmiotu i zakresu wymagań edukacyjnych.
5. umożliwić korzystanie z urządzeń telekomunikacyjnych przez uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, z uwzględnieniem uczniów korzystających z komunikacji wspomaganej i alternatywnej, wymagających dostosowania polegającego na korzystaniu z komputera oraz szczególnych dostosowań wynikających wprost ze zdiagnozowanej niepełnosprawności, określonych w indywidualnych programach edukacyjno- terapeutycznych

Uzasadnienie

Fundacja rozumie potrzebę uporządkowania czy ujednoznacznienia przepisów dotyczących organizacji egzaminów klasyfikacyjnych, poprawkowych oraz sprawdzianów wiadomości i umiejętności. Jasne zasady organizacyjne mogą wspierać szkoły, uczniów i rodziców oraz ograniczać ryzyko niejednolitych praktyk ich przeprowadzania.

Fundacja uważa, że projektowane w § 17 a ust. 2 punkty 1) i 2) maksymalne czasy trwania egzaminu klasyfikacyjnego mogą w wielu przypadkach uniemożliwić Komisji rzetelną ocenę wiedzy i umiejętności ucznia.

Egzamin klasyfikacyjny ma szczególny charakter. Obejmuje szeroki zakres treści nauczania z całego roku szkolnego. Szczególną wagę ma on w przypadku uczniów spełniających obowiązek szkolny lub obowiązek nauki poza szkołą, dla których egzamin klasyfikacyjny jest jedynym narzędziem pozwalającym na ustalenie oceny końcoworocznej i przeprowadzenie rocznej klasyfikacji. Ograniczenie czasu trwania egzaminu klasyfikacyjnego do 30-60 minut, czyli czasu, w jakim uczniowie spełniający obowiązek edukacyjny stacjonarnie podchodzą do pisemnych form sprawdzania poziomu opanowania małych partii materiału, nie pozwoli na rzetelne sprawdzenie poziomu opanowania przez uczniów "edukacji domowej" treści programowych z całego roku szkolnego.

Z perspektywy szkół prowadzonych przez Fundację Królowej Świętej Jadwigi szczególnie istotne jest, aby egzamin klasyfikacyjny po wprowadzeniu projektowanych i opiniowanych zmian Rozporządzenia pozwalał na rzetelne, realne i sprawiedliwe sprawdzenie rzeczywistych kompetencji ucznia. Nadmierne skrócenie czasu egzaminu może prowadzić do sytuacji, w której komisja egzaminacyjna będzie zmuszona ograniczyć zakres zadań do minimum, utrudniając weryfikację posiadanej przez ucznia wiedzy oraz ważnych umiejętności i kompetencji ucznia, takich jak argumentowanie, analiza tekstu, rozwiązywanie

zadań problemowych, tworzenie dłuższej wypowiedzi pisemnej czy wykazanie się samodzielnym tokiem rozumowania.

W świetle projektowanych postanowień § 17 a ust. 2 punkty 1) i 2) szczególnie trudne będzie zweryfikowanie wiedzy, umiejętności i kompetencji uczniów z przedmiotów obowiązkowych takich jak język polski, matematyka, języki obce, przedmioty przyrodnicze oraz przedmioty realizowane w zakresie rozszerzonym w szkołach ponadpodstawowych.

Zbyt krótkie ramy czasowe mogą również zwiększać poziom stresu ucznia. Egzamin klasyfikacyjny sam w sobie jest sytuacją wymagającą, a dodatkowa presja bardzo ograniczonego czasu może negatywnie wpływać na jakość pracy ucznia i utrudniać pokazanie przez ucznia rzeczywistego poziomu wiedzy oraz umiejętności. Dotyczy to szczególnie uczniów młodszych, ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, chorych, wrażliwych na presję egzaminacyjną oraz tych, którzy potrzebują więcej czasu na sformułowanie pełnej odpowiedzi.

W ocenie Fundacji celem przepisów powinno być nie tylko ujednoczenie czy ujednoznaczenie procedur, ale przede wszystkim zapewnienie rzetelności, sprawiedliwości i adekwatności oceniania. Sztywne, zbyt krótkie limity czasu mogą realizację tego celu co najmniej osłabić, a wręcz uniemożliwić.

W odniesieniu do projektowanych postanowień:

§ 17a. ust. 5. Do sali, w której jest przeprowadzany egzamin lub sprawdzian, uczeń nie może wносить żadnych urządzeń telekomunikacyjnych ani korzystać z nich w tej sali, z zastrzeżeniem ust. 6.

6. W sali, w której jest przeprowadzany egzamin lub sprawdzian, można korzystać z urządzenia telekomunikacyjnego wyposażonego w aplikację służącą do monitorowania stanu zdrowia ucznia. W takim przypadku:

1) uczeń przekazuje urządzenie telekomunikacyjne przewodniczącemu komisji przed wejściem na salę;

2) uczeń zajmuje miejsce w sali możliwie najbliżej komisji nadzorującej przebieg egzaminu lub sprawdzianu;

3) przewodniczący komisji upewnia się, że dźwięk połączeń przychodzących jest wyciszony i umieszcza urządzenie na stole, przy którym pracuje komisja;

4) uczeń sygnalizuje konieczność skorzystania z urządzenia, o którym mowa w pkt 1, przez podniesienie ręki.

Niepokój Fundacji wzbudza brak regulacji czasu trwania egzaminu klasyfikacyjnego oraz możliwości korzystania z urządzeń telekomunikacyjnych oraz środków technicznych w przypadku uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Dotychczas obowiązujące

przepisy, nie określając na poziomie ustaw i aktów wykonawczych czasu trwania egzaminu oraz ograniczeń w zakresie stosowanych urządzeń, pozwalały na przeprowadzenie egzaminów dla tej grupy uczniów z uwzględnieniem dostosowań wynikających z indywidualnych programów edukacyjno- terapeutycznych opracowanych na podstawie orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego, zaleceń opinii wydanych przez poradnie psychologiczno- pedagogiczne oraz stanu zdrowia uczniów.

W ocenie Fundacji zaistnieje ryzyko kwestionowania przez organy nadzoru pedagogicznego wydłużenia czasu trwania egzaminu, zastosowania urządzeń telekomunikacyjnych (np. tablet/ komputer z oprogramowaniem umożliwiającymi komunikację wspomaganą lub alternatywną, oprogramowanie wspomagające dla uczniów słabowidzących i niewidomych, pętli FM i innych systemów wspomagających uczniów z dysfunkcją słuchu, pisanie na komputerze przez uczniów o ograniczonej sprawności rąk lub ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się) dla uczniów mających prawo do dostosowania metod i form pracy, również w zakresie weryfikacji zdobytej wiedzy i umiejętności.

W związku z powyższym Fundacja wnosi o ponowne rozważenie projektowanych limitów czasu trwania egzaminu klasyfikacyjnego oraz zakresu, w którym uczniowie mogą korzystać z urządzeń telekomunikacyjnych oraz środków technicznych i pozostawienie szkołom możliwości organizacji egzaminu w czasie adekwatnym do zakresu części podstawy programowej, z jakiej przeprowadzany jest egzamin klasyfikacyjny oraz specyfiki danego przedmiotu oraz wprowadzenie adekwatnych dostosowań dla uczniów ze specyficznymi potrzebami edukacyjnymi.

Z poważaniem,

Marcin Sawicki
Prezes Zarządu